

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

OPINNÄYTETYÖ

Joensuulaisten nuorisotyötä tekevien järjestöjen toimintamenetelmät

Jaana Hakulinen

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma (210 op)

04/2010

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Koulutusohjelman nimi

TIIVISTELMÄ

Työn tekijä Jaana Hakulinen	Sivumäärä 33 ja 7 liitesivua
Työn nimi Joensuulaisten nuorisotyötä tekevien järjestöjen toimintamenetelmät	
Ohjaava opettaja Jukka Määttä	
Työn tilaaja ja/tai työelämäohjaaja Joensuun Nuorisotoimi, Maikki Rouvinen	
Tiivistelmä <p>Tämä opinnäyte tehtiin tilaustyönä Joensuun Nuorisotoimelle. Tutkimuksen päätehtävänä oli selvittää millaisia toimintamenetelmiä on Joensuulaisilla nuorisojärjestöillä sekä nuorten parissa toimivilla järjestöillä, sekä kuinka järjestöt ovat näihin menetelmiin päätyneet. Tavoitteena oli myös selvittää järjestöjen kiinnostus pienryhmätoiminnan järjestämiseen, sekä kuinka moni järjestö jo järjestää pienryhmätoimintaa. Lisäksi selvitettiin järjestöjen tämän hetkisen tilanteen.</p> <p>Tutkimuksen kohteena oli 60 Joensuun alueella toimivaa nuorisotyötä tekevää järjestöä. Tutkimuksessa käytettiin kvantitatiivista tutkimusmenetelmää ja aineiston hankinnassa survey- kyselyä. Kyselyssä toimintamenetelmiä ja niihin päätymistä selvitettiin valmiiden vaihtoehtojen avulla sekä mielipideväittämiä avulla ja pienryhmätoimintaa monivalinta- kysymyksillä sekä mielipideväittämillä. Kyselyyn vastasi 31 järjestöä, joten vastausprosentti oli 52.</p> <p>Tutkimuksesta ilmeni, että järjestöt käyttävät pääasiassa samanlaisia toimintamenetelmiä, joista yleisimpiä olivat tapahtumien järjestäminen, kerhot, leirit sekä koulutukset. Useimmiten näihin toimintoihin oli päädytty asiakkaiden tarpeesta tai katto- tai piirijärjestön ohjaamana. Pienryhmätoiminnasta oltiin erittäin kiinnostuneita, mutta resurssien puute oli esteenä toiminnan järjestämiselle.</p> <p>Kyselyn tuloksia voi hyödyntää pääasiassa Joensuun Nuorisotoimi sekä paikalliset nuorisotyötä tekevät järjestöt. Tulokset eivät kuitenkaan ole yleistettävissä muihin kaupunkeihin, sillä toimijat voivat olla muualla aivan erilaisia. Nuorisotyöntekijät näkevät tutkimuksesta millaisia toimintamenetelmiä jo käytetään, ja sen mukaan voivat kehittää uusia tai paikata olemassa olevia puutteita.</p>	
Asiasanat: Nuorisotyö, järjestötoiminta, toimintamuoto, ryhmätoiminta	

HUMAK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Name of the Degree Programme

ABSTRACT

Author Jaana Hakulinen	Number of Pages 40
Title Action methods of Youthwork organizations in Joensuu	
Supervisor Jukka Määttä	
Subscriber and/or Mentor Youth work of Joensuu, Maikki Rouvinen	
Abstract <p>This thesis was made for the youth work of Joensuu. The main goal of this research was to determine the operating methods of the youth organizations in Joensuu, and how the organizations have come to these methods. Another aim was to find organizations that were interested in organizing small group activities as well as the number of organizations that already organize small-group activities. I also wanted to know the current situation of youth organizations.</p> <p>The object of the study was 60 youth organizations in the Joensuu area. The study was conducted with quantitative research methods and the data was acquired with a survey questionnaire. The survey determined the operating methods and their backgrounds through multiple choice questions with a list of methods and through opinion propositions. Also the small group activities were surveyed through multiple choice questions and opinion propositions. Replies were received from 31 organizations, so the response rate was 52%.</p> <p>The research revealed that organizations mainly use similar operating methods. The operating methods included the organizing of events, clubs, camps and trainings. In most cases, these activities were the result of customer needs or guidance from the parent or district organizations. Organizations were very interested in small group activities, but a lack of resources was noted as a large challenge for the arranging of those activities.</p> <p>The research results can mainly be utilised in the operations of the youth work of Joensuu and the local youth work organizations. However, the results cannot be generalized to other cities, since their operators may be quite different. Youth workers can use the study to see what kind of action methods are already used, and can develop new or existing methods accordingly.</p>	
Keywords: Youth work, organizational activities, functional mode, group work	

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1 JOHDANTO	5
2 NUORET JÄRJESTÖISSÄ	6
2.1 Nuorisojärjestöt	6
2.2 Nuorten osallistuminen järjestöjen toimintaan	8
3 NUORISOJÄRJESTÖJEN TOIMINTAMENETELMIÄ	10
3.1 Pienryhmätoiminta	11
3.2 Kerhot	11
3.3 Kurssit, koulutukset ja työpajatoiminta	11
3.4 Leirit	12
3.6 Auttava puhelin ja nettipalvelut	13
4 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	14
4.1 Tutkimuksen tavoitteet ja tutkimuskysymykset	14
4.2 Tutkimusmenetelmä	15
4.3 Tutkimuksen analysointi	16
4.4 Tutkimuksen luotettavuus	17
5 TUTKIMUKSEN TULOKSET	17
5.1 Yleistä järjestöistä	17
5.2 Toimintamenetelmät	18

5.3 Toimintojen synty	20
6 POHDINTA	25
6.1 Tulosten arviointia	25
6.2 Luotettavuuden arviointia	27
6.3 Lopuksi	28
LÄHTEET	30
LIITTEET	33
LIITE 1	33
LIITE 2	39

1 JOHDANTO

Tutkimuksen ajatus nousi Joensuun Nuorisotoimella menossa olevasta Kerho Kaikille - hankkeesta. Hankkeen tavoitteena on saada mahdollisimman moni nuori hyvien harrastusmahdollisuuksien pariin, sekä lisätä pienryhmätoimintaa järjestökentällä. Kuitenkin ennen kuin uutta pienryhmätoimintaa aletaan kehittää, on hyvä selvittää kuinka paljon sitä on jo olemassa. Ajatuksena oli, että samalla kun selvitetäisiin nykyisen pienryhmätoiminnan tarjonnan määrä, voitaisiin selvittää myös muiden jo olemassa olevien toimintamenetelmien käyttö.

Kyselyn lähtökohtana oli selvittää Joensuulaisten nuorisojärjestöjen ja nuorten parissa toimivien järjestöjen käyttämiä konkreettisia toimintamenetelmiä. Samalla kartoitettiin sitä, millä tavalla järjestöt ovat päätyneet juuri näihin toimintamenetelmiin. Eli onko juuri näihin menetelmiin päädytty esimerkiksi sen takia, että järjestöillä ei ole ohjaajia järjestämään useampia toimintoja, vai olisiko resursseja järjestää useampiakin toimintoja, mutta osallistujia ei ole. Samalla selvitettiin myös se, haluaisivatko järjestöt kehittää tai järjestää uusia toimintoja, sekä mitä mahdollista tukea tai apua he voisivat kaivata toiminnan lisäämiseen. Tulosten perusteella Joensuun Nuorisotoimi saa kokonaiskuvan kentän tarjoamista menetelmistä, ja he voivat paremmin havainnoida puutteita kentällä, ja näin ollen kehittää tarjontaa useampia nuoria tavoittavaksi. Tutkimuksessa selvitettiin myös onko järjestöillä tarjolla pienryhmätoimintaa, ja jos on, niin millaista. Samalla tiedusteltiin järjestöjen kiinnostusta uuden pienryhmätoiminnan aloittamiseen, ja mitä tukea he siihen kaipaisivat.

Tutkimustehtävä kiteytyy kolmeen pääkysymykseen:

1. Mitkä ovat Joensuulaisten nuorisojärjestöjen sekä nuorten parissa toimivien järjestöjen konkreettiset toimintamenetelmät?
2. Kuinka järjestöt ovat päätyneet kyseisiin toimintamalleihin?
3. Onko järjestöillä kiinnostusta pienryhmätoimintaan?

Näihin kysymyksiin päädyttiin, koska tämän tutkimuksen tavoitteena on ainoastaan kartoittaa järjestöjen konkreettiset menetelmät sekä kiinnostus pienryhmätoimintaan. Pienryhmätoiminnan järjestämisestä ja siihen liittyvistä asioista tehtäisiin myöhemmin tarkempi ja laajempi selvitys, jos siihen ilmenee aiheita. En halunnut myöskään laajentaa liikaa kyselyä, ettei eksyttäisi ydinaiheesta, eikä aiheesta tulisi liian laaja. Kokemukseni mukaan kohderyhmän on helpompi vastata kyselyyn, jos se ei ole liian laaja, eikä vaadi liikaa aikaa. Tutkimusta ja kyselyä tehdessäni minun täytyy koko ajan muistaa, että suurin osa kyselyn vastaajista tekee vapaaehtoistyötä. Heillä ei siis välttämättä ole kiinnostusta tai resursseja vastata hyvin laajaan ja intensiiviseen kyselyyn.

2 NUORET JÄRJESTÖISSÄ

2.1 Nuorisojärjestöt

Joensuun Nuorisotoimen mukaan nuorisoyhdistys on

”nuorisojärjestö tai valtakunnallisen nuorisojärjestön paikallinen jäsenyhdistys, jonka jäsenistä vähintään 2/3 on alle 29-vuotiaita.” (Nuorisoavustusten jakoperusteet 2009, 3)

Nuorisolaissa nuorisotyötä tekevällä järjestöllä tarkoitetaan

”rekisteröityä järjestöä tai muuta yhteisöä, jonka toiminnasta ainakin osa on nuorisotyötä ja jonka nuorisotyö on laajuudeltaan verrattavissa valtakunnallisen nuorisojärjestön toimintaan.” (Parviainen 2009, 92).

Kun taas valtakunnallisella nuorisojärjestöllä tarkoitetaan

”rekisteröityä järjestöä, joka toteuttaa tämän lain tarkoitusta ja lähtökohtia ja jonka toiminta-alueena on koko maa.” (Nuorisolaki 2006).

Nuorisojärjestöt voidaan määritellä myös vähintään kolmen henkilön muodostamaksi aatteelliseksi yhteenliittymäksi. Tämän tulee olla voittoa tavoittelematon ja tähdätä yhteisten intressien toteuttamiseen. Yhteenliittymän tulee perustua vapaaehtoisuuteen. Nuorisojärjestöjen ajatellaan edustavan nuoria ikäpolvia ja

näiden järjestöjen kautta nuorten ääni välittyy yhteiskunnalliseen päätöksentekoon. Nuorisojärjestöjen avulla vaikutetaan siihen, millainen kuva nuorisosta yhteiskunnalle ja nuorelle itselleen muodostuu. (Viitanen 2007, 263.)

Suuri osa järjestökentällä toimivista nuorisojärjestöistä on puhtaasti vapaaehtoisjärjestöjä. Joillakin on osa-aikaista työvoimaa hallintotehtäviä varten. Keskisuurilla ja isoilla järjestöillä on monesti useita palkattuja koko- ja osapäiväisiä työntekijöitä vapaaehtoisten toimijoiden lisäksi. Nykyaikainen järjestötoiminnan ammatillistuminen kuitenkin lisää järjestöille asiantuntijuus paineita. Niin vapaaehtoisilla kuin palkatuillakin työntekijöillä täytyy olla erityisosaamista niin järjestötoiminnasta kuin järjestön toiminta-alasta. Koulutuspainne omalla alalla on kova. Koetaan että ihmisen perustaidot ja kutsumus ei riitä. Tämä ammatillisuuden ja hallinnon sekä paperityön kasvu järjestöissä onkin nostanut kentälle uudenlaisia vähemmän byrokraattisia vapaaehtoisuuden muotoja, esimerkiksi internet-toiminnan sekä verkosto-toiminnan. (Lager, Laihiala, Kontinen 2009, 7 – 8.)

Yhä useammin vapaaehtoiset toimijat myös toivovat valmista ja selkeää tehtävää johon tarttua. Samalla he haluavat päästä toteuttamaan itseään kuitenkin tarvitsematta puuttua tehtävien koordinointiin. On huomattu myös selkeää arkuutta pitkäjänteisen vastuun ottamiseen. Järjestöissä pohditaankin kovasti kuinka toteuttaa toimintaa niin, että kaikki voivat osallistua haluamallaan tavalla, mutta kuitenkin niin, että kaikki järjestön toiminnot toteutuisivat ilman että kukaan kokisi itseään pakotetuksi mihinkään. Järjestöt kuitenkin haluavat että vapaaehtoistyö koettaisiin mielekkääksi ja antoisaksi tavaksi toimia yhteiskunnassa. Tämä painottuu erityisesti nuorisojärjestöissä, joissa toimijoiden vaihtuvuus on suurempi kuin niissä, joissa valtaosa toimijoista on keski-ikäisiä. Vaihtuvuuden ongelman minimoimiseksi useissa järjestöissä onkin painopistettä siirretty lyhytkestoiseen toimintaan. Tämä sopii erityisesti nuorille, jotka usein vierastavat pitkäaikaista sitoutumista ja jäsenyyttä sekä kouluttautumista edellyttävää toimintaa. Internet on tälle toimintamallille erinomainen työväline. Etenkin nuorten vaikuttaminen internetin kautta on lisääntynyt huomasti. Verkko-yhteisöt, kuten Facebook, ovatkin nouseva vapaaehtoistoiminnan kanava. Osallistuminen näihin yhteisöihin mahdollistaa oman identiteetin rakentamisen ja ryhmään kuulumisen tunteen ilman että edes osallistuu konkreettiseen toimintaan tai

edes näkisi muita järjestön jäseniä. Tämä verkkovapaaehtoisuuden malli ei kuitenkaan ole syrjäyttämässä perinteistä järjestötoimintaa, se vain nousee tukemaan jo olemassa olevia toiminnan malleja ja vastaamaan aikakauden tarpeeseen. (Lager ym. 2009, 17–18.)

Nykyään vapaaehtoiset siis kaipaavat valmiita ja helppoja toiminnan malleja, joihin ei tarvitse sitoutua pitkäksi aikaa. Asiantuntemusta vaativat tehtävät pelottavat ja yhdistystoiminnan perustaidot ovat heikentymässä. Kuitenkin järjestötoiminta ei ole kuolemassa mihinkään, se vain muuttaa muotojaan. Vapaaehtoiset ovat valmiita sitoutumaan lyhytkestoisiin projekteihin. He toivovat voivansa vaikuttaa maailmaan ja kehittää itseään sekä omaa asiantuntemustaan. Henkilökohtaisten kontaktien ja sosiaalisen vuorovaikutuksen saaminen sekä tarjoaminen on tärkeää. (Lager ym. 2009, 34–35.)

2.2 Nuorten osallistuminen järjestöjen toimintaan

Nuorten järjestöihin osallistumista ja kiinnostusta järjestötoimintaan on kartoitettu viimeksi Sami Myllyniemen 2009 tutkimuksessa Aika Vapaalla, Nuorten vapaa-aikatutkimus. Tämän tutkimuksen mukaan aktiivinen toiminta järjestöissä ei ole nuorille läheskään yhtä tärkeää kuin ystävien ja perheen kanssa oleminen. Tutkimuksesta käy myös ilmi että vain vajaa kolmannes nuorista pitää asuinpaikkansa toimintaa kiinnostavana. Näin on varsinkin alle 15-vuotiaiden kohdalla. Kuitenkin huomattavan suuri määrä nuorista on jäsenenä jossain järjestössä. Kyselyn mukaan 45 % nuorista on mukana järjestötoiminnassa (Myllyniemi 2009). Kuitenkin esimerkiksi monet opiskelijajärjestöihin kuuluvista nuorista eivät miellä kuuluvansa järjestöön. Voimmekin siis miettiä kuinka suuri tuo prosenttimäärä oikeasti on.

Useimmat nuoret liittyvät järjestöihin saadakseen mielekkään harrastuksen tai muuten vaan mielekästä toimintaa. Tämä näkyy järjestökentän tarjonnan laajuutena ja monipuolisuutena. Kuitenkin monien järjestöjen toiminta on keskittynyt yhä

enemmän ja enemmän oman intressiryhmänsä asioiden ajamiseen, sekä tuotteellistettuihin palveluihin. Onko kuitenkaan hyvä, että järjestöt tuotteellistavat palvelunsa ja kuluttavat resurssinsa näihin palveluihin sen sijaan että pyrkisivät tarjoamaan palveluitaan suoraan yksityishenkilöille ilman välikäsiä? Selkeitä kehittymispaikkoja järjestötoiminnalle nuorten parissa löytyy useita. Yksi haasteista on nuorten kansalaisaktiivisuuden yksilöllistyminen. Nuoret ovat myös selkeästi kiinnostuneempia pienistä vapaamuotoisemmista projekteista, kuin tiukasti strukturoidusta toiminnasta. Tästä huolimatta jopa 45 % nuorista ilmoittaa kuuluvansa johonkin järjestöön. Ikäluokittain jaoteltuna aktiivisimmin järjestöissä ovat mukana 25–29-vuotiaat. Heistä yli puolet (58 %) kuuluu johonkin järjestöön. Mitenkään yllättävää ei myöskään ole se, että vähiten (32 %) järjestöihin kuuluu 10–14-vuotiaita. Yllättävää oli kuitenkin 15–19-vuotiaiden osallistumisen laajuus (48 %), sillä monissa nuorisjärjestöissä juuri tässä ikäluokassa on vähiten osallistujia. 15 % nuorista myös ilmoittaa kuuluvansa kahteen tai useampaan järjestöön. (Myllyniemi 2009, 34–37.)

Järjestökiinnittyneisyys on nuorten parissa tänä päivänä kuitenkin yllättävän suuri. Suuri osa (72 %) järjestöissä mukana olevista nuorista uskoo olevansa mukana toiminnassa myös kahden vuoden päästä. Konkreettisessa toiminnassa on mukana 69 % mukanaolijoista. Suurin varsinaiseen toimintaan osallistumisen aste on urheiluseuroilla, partiolla ja seurakunnan nuorisotoiminnalla. Vähiten varsinaiseen toimintaan osallistutaan ammattiliitoissa. Nämä erot toki johtuvat paljolti toiminnan mallista. Ammattiliitoissa ei varsinaista osallistumista vaaditakaan niin aktiivisesti, mutta partiossa ja urheiluseuroissa ei oikein muuta jäsenyyden mallia nuorille ole. Eniten nuoret osallistuu toimintaan 1-2 kertaa viikossa (27 %), 3 kertaa viikossa 15 % ja 1-2 kertaa kuukaudessa 16 %. Tiheään viikkotoimintaan; 3 kertaa viikossa osallistuu eniten 15–19-vuotiaita, 1-2 kertaa viikossa aktiivisimpia ovat 10–14-vuotiaat 48 %, kun 15–19-vuotiaat osallistuu 24 %. Aktiivisen osallistumisen taso on ollut laskussa jo usean vuoden ajan, ja sama suunta näyttää olevan tulevaisuudessa. Kaikkein aktiivisimmin toimintaan osallistutaan seurakunnan toiminnassa. (Myllyniemi 2009, 42–46.)

nuorista 45 % osallistuu siis järjestötoimintaan. Muuhun järjestettyyn toimintaan osallistuu 36 % nuorista ja järjestämättömään vapaa-ajan toimintaan osallistuu 40 %. Hälyttävää on kuitenkin yksin harrastavien luku, joka on 62 % nuorista. 10–14-vuotiaista 53 % ja 15–19-vuotiaista 57 % ilmoittaa harrastavansa yksin (Myllyniemi 2009, 50). Mitä he harrastavat? Mitä voidaan tehdä että heidät saataisiin osallistumaan muiden kanssa. Kuinka suuri osa heistä on riskiryhmää? Eivätkö nämä harrasta ollenkaan mitään muiden kanssa? Millaista toimintaa nuorille täytyisi tarjota, että se vastaisi heidän kiinnostuksen kohteitaan? Minkä takia nykyinen tarjonta ei kohtaa nuorien kanssa? Yhdessäkään ikäryhmässä ei oltu sitä mieltä, että heidän paikkakunnallaan tarjottaisiin kiinnostavaa nuorten toimintaa. Eikä tässä ollut väliä sillä tuleeko nuori isosta kaupungista vai maaseudulta. Alle 15-vuotiaista yli puolta ikäryhmästä ei järjestetty toimintaa kiinnosta. (Myllyniemi 2009, 54–55). Syytä tähän ei tiedetä. Voidaan vain arvailla syyn olevan esimerkiksi siinä, että nuorten kiinnostusten kohteet vaihtuvat nopeasti muodin virtausten mukana. Toisenlainen toiminta kiinnostaa ensin, ja kun tätä toimintaa saadaan järjestettyä, toiminta ei olekaan enää muodikasta ja kiinnostavaa ja nuoret haluaisivat toisenlaista toimintaa.

Nuorten mukaan kaikkein eniten heidän harrastusvalintoihinsa vaikuttaa kaverit. Niin sanotulla ”mediaseksikkyydellä” ei ole niin suuri vaikutus kuin on ajateltu. Median vaikutus harrastusvalintoihin vaikuttaa paljon vain 17 % nuorista, kun taas kavereiden vaikutus on 48 %. Kaikkein vähäisin vaikutus harrastusvalintoihin on koululla (14 %), vanhemmat vaikuttavat 24 %. (Myllyniemi 2008, 69.)

Harrastuksilla on paljon merkitystä myös syrjäytymiseen. Syrjäytymisen ehkäisyssä suuri tekijä on johonkin kuulumisen tunne. Monesti nuoret löytävät tämän juuri harrastusten parista. Harrastuksista nuoret löytävät myös kavereita. Nämä tekijät lisäävät huomattavasti nuoren sosiaalista pääomaa. (Ojakoski 2008, 120.)

3 NUORISOJÄRJESTÖJEN TOIMINTAMENETELMIÄ

3.1 Pienryhmätoiminta

Pienryhmällä tässä tarkoitetaan tavoitteellista ryhmää, joka koostuu 3-6 samanikäisestä lapsesta. (Muhonen, Lallukka ja Turtiainen 2009.)

Pienryhmätoiminnassa korostuu sen jäsenten välinen vuorovaikutus. Pienryhmän jäsenten täytyy tietää kuuluvansa juuri tähän ryhmään ja olla tietoinen myös ryhmän kaikista muista jäsenistä. Tärkeimpiä syitä ryhmiin liittyäessä ovat itsetunnon kohentuminen, jäsenyyden tuoma sosiaalisten tarpeiden tyydytys sekä päämäärien tai tavoitteiden edistäminen. Moni kokee myös itsetuntonsa kohoavan liittyttyään jäseneksi johonkin ryhmään. (Pennington 2005.)

Pienryhmän tavoitteena voi olla lapsen tai nuoren sosiaalisten taitojen vahvistaminen. Ryhmätoiminnan avulla ihmisiä tuetaan selviytymään omista ongelmistaan. Pienryhmässä etsitään uusia käyttäytymismalleja toiminnallisten kokemusten kautta. Pienryhmä tarjoaa siis mahdollisuuden uusiin kokemuksiin, jotka vahvistavat itsetuntemusta. Ryhmäläinen saa muilta jäseniltä palautetta onnistumisistaan, mikä mahdollistaa jäsenen sosiaalisen muutoksen. (Muhonen ym. 2009.)

3.2 Kerhot

Kerhot ovat lapsille ja nuorille hyvä keino opetella monenlaisia taitoja ja toimia yhdessä muiden lasten kanssa. Kerhojen sisältö nousee yleensä lasten tai vanhempien toiveista ja tarpeista (Mannerheimin lastensuojeluliitto 2010). Kerhot ovat pienryhmätoimintaa, joiden toiminta on kohdentuneena enemmän yhdelle kiinnostuksen alueelle, esimerkiksi kokkikerho, koirakerho ja seikkailukerho.

3.3 Kurssit, koulutukset ja työpajatoiminta

Kurssit ja koulutukset lisäävät nuoren tietotaitoa ja edistävät nuoren kasvua ja kehitystä aikuiseksi. Koulutukset myös kehittävät nuoren vuorovaikutustaitoja ja yhteistyökykyä (4-H Liitto 2010). Kurssit ja koulutukset voivat olla muutaman tunnin kestävästä tietopaketeista vuoden kestäviin pitkän prosessin koulutuksiin.

Työpajatoiminta on toimintaa sosiaalisissa yhteisöissä, joissa työskentelyn ja siihen liittyvien ohjaus- ja valmennuspalvelujen avulla pyritään parantamaan nuorten valmiuksia hakeutua koulutukseen, työhön tai yrittäjäksi. Työpajatoimintaa ylläpitävät pääasiassa kunnat. Muun työpajatoiminnan mahdollistajia ovat erilaiset säätiöt tai yhdistykset, joissa kunnat voivat olla taustatahona. Työpajatoiminta on nuorisotoimen, sosiaalitoimen, opetustoimen sekä työhallinnon yhdessä organisoimaa. Tavoitteena on valmentaa työpaja-asiakkaita kannustamalla ja motivoimalla heitä kouluttautumaan, työllistymään ja parantamaan oman arjen hallintaa. (Komonen 2007, 445.)

3.4 Leirit

Retket ja leirit ovat luonnossa tapahtuvaa toimintaa, jonka tavoitteena on kokemalla oppiminen ja elämysten saaminen. Retket kestävät päivän tai yhden yön ja leirit kestävät useamman yön. Yleensä leirit toteutetaan yhdessä paikassa, joko sisätiloissa tai telttamajoituksessa nukkuen. Leirillä voi harjoitella monia taitoja, tutustua moniin uusiin ihmisiin sekä kehittää lapsen ja nuoren sosiaalisia taitoja. Leireillä lapset ja nuoret oppivat paljon itsestään, omista taidoistaan ja kyvyistään. He oppivat toimimaan yhdessä toisten kanssa ja ottamaan muut huomioon. (Niilo-Rämä toim. 2008.)

3.5 Tukihenkilötoiminta

Tukihenkilötoiminta on suunnitelmallista, organisoitua ja ohjattua vapaaehtoistoimintaa, jonka avulla pyritään ennaltaehkäisemään ongelmia, sekä joissain tapauksissa edistämään toipumista. Tukihenkilöt ovat siis aikuisia

vapaaehtoisia, jotka omien taitojensa avulla tukevat lasta ja nuorta sekä heidän normaalia kehitystä ja selviytymistä. Tukihenkilön oma elämä tulee olla sellaisessa kunnossa, että hän pystyy tarjoamaan lapselle tai nuorelle turvallisen ja myönteisen ihmissuhteen. Tukihenkilö opastaa arjessa, on luotettava kaveri, joka noin kerran viikossa omistautuu tunnin tai kahden ajan tuettavalleen. Tukihenkilöksi soveltuva aikuinen koulutetaan ja hänen kanssaan suunnitellaan tukisuhteen aloittaminen. (Pesonen 2010.)

3.6 Auttava puhelin ja nettipalvelut

Auttava puhelin ja nettipalvelut toimivat helppona yhteydenottokanavana apua tarvitseville. Niin kriisissä oleville kuin heidän läheisilleen. Puhelimeen ja netti- viesteihin vastaavat niin kriisityön asiantuntijat kuin koulutetut vapaaehtoisetkin. Verkkoauttamispalvelussa viestiin vastataan noin viikon kuluessa yhteydenotosta. (Suomen Evankelis-Luterilainen kirkko 2010.)

Auttavan puhelimen (Suomen mielenterveysseura) periaatteena on olla auki koko ajan ympäri vuorokauden. Jokaisella ihmisellä on oikeus ottaa yhteyttä Auttavan puhelimen kautta. Jokaisella soittajalla on oikeus tulla kuulluksi, ja häntä kuunnellaan ystävällisesti ja avoimesti. Puhelinkeskustelut ovat luottamuksellisia. Päivystäjä on vapaaehtoinen tai palkattu, jonka palvelua järjestävä yhdistys on tehtävään hyväksynyt ja kouluttanut. (Suomen Mielenterveysseura 2010.)

Vapaaehtoisen puhelin- ja verkkoauttamisen eettisten periaatteiden neuvottelukunta (PuhEet) on perustettu takaamaan että sen piirissä olevien auttavien puhelinten ja verkkopalvelujen toiminta on mahdollisimman laadukasta ja eettisesti kestävä. (Vapaaehtoisen puhelin- ja verkkoauttamisen eettisten periaatteiden neuvottelukunta 2010.)

3.7 Vertaisryhmät

Vertaisryhmät muodostuvat saman tilanteen kanssa painivien ihmisten joukoista. Vertaisryhmässä osallistuja voi jakaa omia kokemuksiaan sekä, oppia muiden kokemuksista ja saada tukea muilta samassa tilanteessa olevilta. Vertaisryhmää johtaa siihen toimintaan koulutettu aikuinen. Ryhmätoiminta on lapselle ja nuorelle luonnollinen toimintaympäristö. Ryhmässä toiminta on spontaanimpaa ja luonnollisempaa kuin kahdenkeskisissä tapaamisissa. Ryhmässä osallistuja voi harjoittaa niin sosiaalisia taitojaan, kuin ongelmanratkaisun- ja selviytymisen keinoja. Ryhmässä osallistuja joutuu ottamaan toiset huomioon sekä harjoittelemaan itsensä ymmärretyksi tekemistä. Turvallisessa ryhmässä osallistuja voi vapaasti ilmaista tunteitaan sekä oppia muiden tunteiden ilmaisusta. Vertaistukiryhmät eivät kuitenkaan ole psykoterapiaryhmiä, vaan ennemminkin virikkeellistä kerhotoimintaa. (Välivaara 2004.)

4 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Tässä osiossa kuvaan tarkemmin tutkimuksen tavoitteet, tutkimusongelmat ja käyttämäni menetelmän. Esittelen myös tutkimuksen aineistonkeruutavan, analysoinnin menetelmän ja pohdin luotettavuuskysymyksiä.

4.1 Tutkimuksen tavoitteet ja tutkimuskysymykset

Joensuun Nuorisotoimella on meneillään Kerho Kaikille – hanke, jonka tavoitteena on saada mahdollisimman moni nuori hyvien harrastusmahdollisuuksien pariin. Osana tuota hanketta Nuorisotoimi haluaa lisätä pienryhmätoiminnan tarjontaa Joensuun alueella. Ennen kuin pienryhmätoimintaa lähdetään kehittämään ja lisäämään, täytyy ensin selvittää missä muodossa ja mittakaavassa sitä on jo tarjolla. Myös järjestöjen muu tarjolla oleva toiminta kiinnosti, sillä siitä ei Joensuun Nuorisotoimella ollut selkeää kuvaa. Kiinnostavaa oli myös se, kuinka järjestöt olivat noihin toimintoihin

päätyneet, sillä toimintaa on helpompi kehittää, kun tietää sen alkuperän, rajoitukset ja mahdollisuudet. Tämän työn tarkoituksena oli selvittää järjestöjen nykyiset toimintamenetelmät, se kuinka ne ovat kyseisiin toimintoihin päätyneet, ja olisivatko järjestöt kiinnostuneita pienryhmätoiminnasta. Tutkimusongelmani muotoutui suoraan tilaajan, Joensuun Nuorisotoimen, tarpeen pohjalta.

Tutkimuksessani oli kolme tutkimusongelmaa:

1. Mitkä ovat Joensuulaisten nuorisojärjestöjen sekä nuorten parissa toimivien järjestöjen konkreettiset toimintamenetelmät?
2. Kuinka järjestöt ovat päätyneet kyseisiin toimintamalleihin?
3. Onko järjestöillä kiinnostusta pienryhmätoimintaan?

4.2 Tutkimusmenetelmä

Päädyn tutkimuksessani kvantitatiiviseen tutkimusotteeseen, sillä tavoitteenani oli saada tietoa suhteellisen monelta järjestöltä. Tutkimukseni perusjoukko koostuu Joensuun Nuorisotoimen järjestölistalla olevista Joensuun alueella toimivista nuorisojärjestöistä sekä järjestöistä joilla on toimintaa nuorille (tässä kyselyssä kaikille alle 29-vuotiaille). Lähetin kyselyn Joensuun Nuorisotoimen järjestösähköpostilistan avulla. Listalla on 88 järjestöä, joista paikkakunnan ja toiminnan karsinnan kautta 60:lle meni kysely. Yhteensä 31 järjestöä vastasi kyselyyn.

Toteutin tutkimuksen survey-kyselynä, sillä se on erittäin tehokas ja kustannusystävällinen keino kerätä tietoa silloin, kun tutkittavia on paljon (Heikkilä 2001, 19). Valitsin menetelmäksi Internet-kyselylomakkeen, sillä koin että sillä saan mahdollisimman kattavasti tietoa järjestöiltä. Pyrin tekemään kyselylomakkeesta mahdollisimman tiiviin ja selkeän. Tämä oli myös tilaajan toive, sillä kokemuksemme oli, että vastaajien on helpompi lähteä vastaamaan kyselyyn, jos he eivät koe sitä liian raskaaksi ja hankalaksi vastata. Kyselylomake tehtiin yhdessä Joensuun Nuorisotoimen kanssa siten, että yhdessä pohdimme mitä haluamme järjestöiltä

tietää ja kuinka nuo tiedot heiltä saataisiin. Valmiin kyselyn lähetin muista järjestötoimijoista koostuvalle testiryhmälle, jonka perusteella muokkasinkin lopullisen kyselyn.

Kyselyni perustieto-osio koostui monivalintakysymyksistä (ks. liite 1), joissa selvensimme järjestöjen suuruutta sekä sitä, mille ikäryhmälle he tarjoavat toimintaa. Toimintamenetelmiä selvitin esimerkkilistan avulla, joka toistui kyselyssä neljä kertaa. Syitä siihen miksi toimintaa ei voida järjestää halutussa laajuudessa sekä sitä miksi toimintaa ei voida kehittää, selvitin likert-asteikollisilla kysymyksillä, jotka toistuivat kyselyssä kolme kertaa. Nuorisotoimelta saatavia tukitoiveita selvitin monivalintalistalla, joka toistui kyselyssä kaksi kertaa. Järjestöjen nykytilaa kartoitin monivalintakysymyksellä sekä avoimella kysymyksellä. Kyselyssä oli monivalinta-kysymyksiä kaikkiaan 15 kappaletta sekä avoimia kysymyksiä viisi.

4.3 Tutkimuksen analysointi

Tulosten analysointiin päätin käyttää Webropol - ohjelmaa, jolla myös tein kyselyn. Tulosten kuvalliseen esittämiseen käytin Exel - ohjelmaa. Kuitenkin ennen kun aloitin tulosten analysoinnin kyseisten ohjelmien avulla, syötin kaiken aineiston SPSS – ohjelmaan tarkistusta varten. Aineistoni koostui pääasiassa mielipideväittämistä sekä monivalintakysymyksistä. Mielipideväittämien tutkimisessa käytin Likertin asteikkoa. Lähes kaikki muuttujani olivat siis järjestysasteikollisia, joten analyysissä otin aineistosta suorat jakaumat. Suora jakauma kertoo muuttujan eri luokkien yleisyyden aineistossa. Monivalintakysymyksistä saamaani aineistoa analysoin ristiintaulukoimalla. Ristiintaulukoinnissa selvitetään kahden eri muuttujan välistä yhteyttä, sekä sitä millä tavalla ne vaikuttavat toisiinsa (Heikkilä 2001, 210). Muita analyyskejä en kokenut mielekkääksi tehdä, sillä aineistoni oli suhteellisen pieni. Kuvallisessa esittämisessä päädyin käyttämään palkkidiagrammeja, sillä ne kuvaavat selkeästi tutkimukseni tulokset.

4.4 Tutkimuksen luotettavuus

Tutkimuksen vastausprosentti oli 52. Vastausprosentti on tutkimuksen validiteetin kannalta riittävä. Saadut vastaukset edustavat riittävän kattavasti koko perusjoukkoa. Vastajaat edustivat erilaisia ja erikokoisia alueella toimivia järjestöjä, niin nuorisjärjestöjä kuin nuorten kanssa toimivia järjestöjäkin, joten tuloksista saatiin kattava kuva paikallisista toimijoista ja heidän toiminnoistaan. Vastausaktiivisuus kertoo paljon myös perusjoukon luonteesta. Toiset järjestöt ovat selkeästi aktiivisempia kuin toiset.

Tutkimuksen validiteetin kannalta positiivinen asia on se, että vähäisestä aineistosta huolimatta, tutkimuksen pääkysymyksiin saatiin vastaukset. Vastajaat ymmärsivät monivalinta kysymysten kohdalla valita useampia käyttämiään menetelmiä sekä esteitä ja tukitarpeita. Yksikään vastaaja ei valinnut ainoastaan yhtä vaihtoehtoa. Yhtään kysymystä ei tarvinnut hylätä.

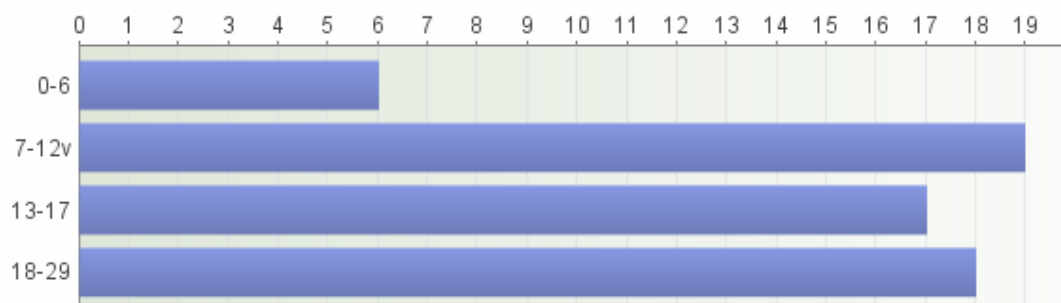
5 TUTKIMUKSEN TULOKSET

5.1 Yleistä järjestöistä

Järjestöt olivat kooltaan kohtuullisen pieniä, koska kyselyyn vastanneista järjestöistä melkein puolella (45 %) oli käytössään yksi – kolme työntekijää. Kuitenkin reilu kolmannes (39 %) pyöritti toimintaansa pelkästään vapaaehtoisten toimijoiden avulla. Vain viidessä järjestössä toimi viisi tai useampia työntekijöitä.

Järjestöjen on monessa tapauksessa hankala valita yhtä pääasiallista ikäryhmää joille he tarjoavat toimintaa (Kuvio 1).

Kuvio 1: Järjestöjen pääasiallinen kohderyhmä iän mukaan



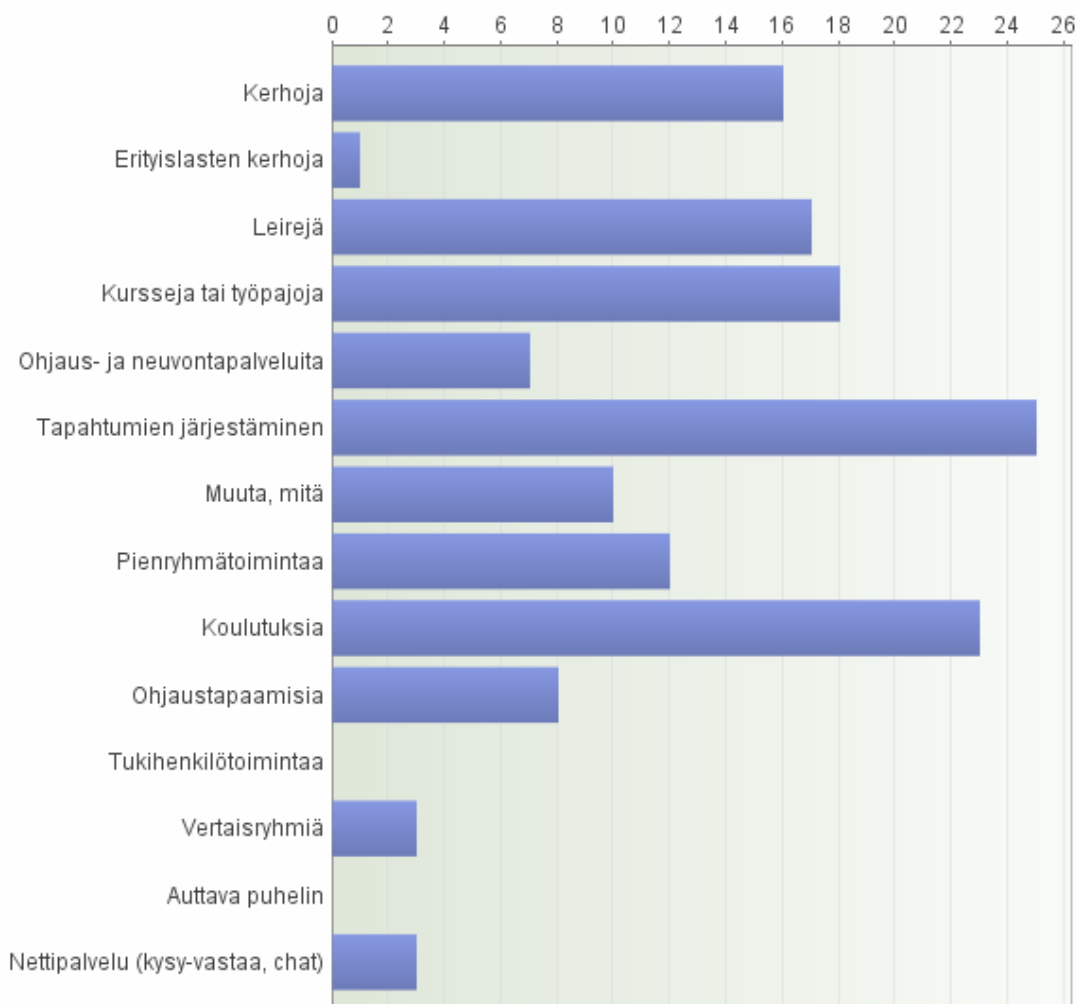
Vähiten vastaajat tarjosivat toimintaa 0-6 -vuotiaille, kun taas muut ikäryhmät (7-12, 13–17, 18–29) olivat suhteellisen tasaisesti katettuja. Tämä on luonnollista, sillä kyselyn kohteena olivat nuorille toimintaa tarjoavat järjestöt.

Yli puolet järjestöistä koki oman tämänhetkisen tilanteensa hyvänä, tai parempana kuin kaksi vuotta sitten. Vain kaksi järjestöä koki tilanteensa olevan huono. Tulevaisuuden näkymät järjestöillä olivat pääosin positiiviset ja vain yksi järjestö uskoi tilanteensa olevan huonompi kahden vuoden päästä.

5.2 Toimintamenetelmät

Kuvio 2 kertoo millaisia toimintamenetelmiä järjestöissä on käytössä. Tapahtumia, koulutuksia, kursseja tai työpajoja sekä leirejä järjestöt järjestävät useimmiten noin 2-5 kertaa vuodessa, kun taas kerhoja järjestetään yleensä noin kerran viikossa. Pienryhmätoimintaa järjestetään kerran viikossa tai useammin.

Kuvio 2: Järjestöjen käyttämät menetelmät



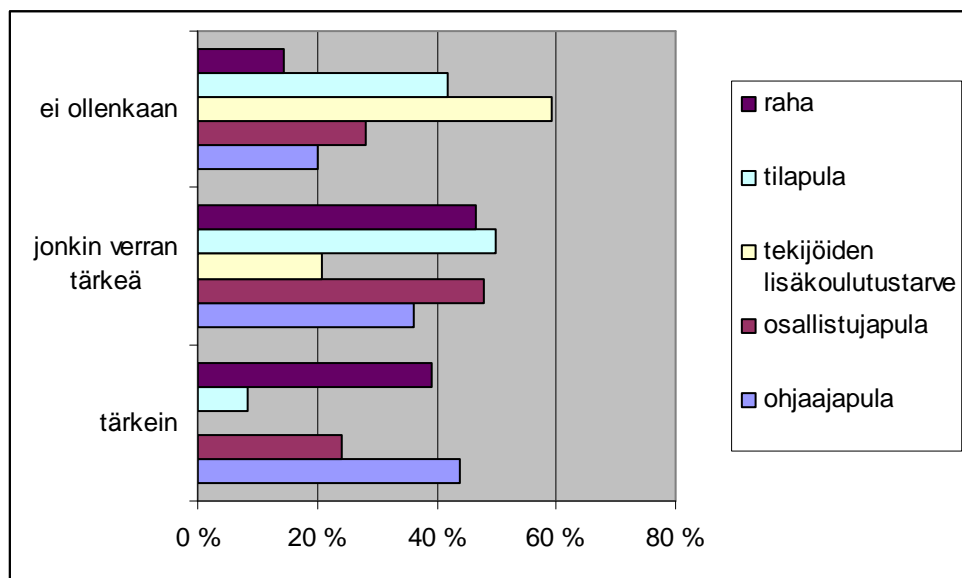
Suurin osa järjestöistä järjestää erilaisia tapahtumia (25). Tukihenkilötoimintaa tai Auttavaa puhelinta ei tarjoa yksikään järjestö. Seuraavaksi suosituimmaksi toimintamuodoksi nousevat koulutukset (23) sekä kurssit tai työpajat (18), leirit (17) ja kerhot (16). 12 järjestöä ilmoittaa järjestävänsä pienryhmätoimintaa. Jo esiteltyjen toimintamuotojen lisäksi järjestöt tarjoavat esimerkiksi lukupiirejä, etsivää nuorisotyötä, ruohonjuuritason vaikuttamista sekä keskustelutilaisuuksia.

Tulokset osoittavat, että perinteiset tutut toimintamuodot ovat edelleenkin yleisimpiä toimintoja järjestöillä. Harvinaisempien toimintamenetelmien järjestämisen esteenä

todennäköisesti on resurssien puute, tai se, että järjestöt eivät koe kyseisiä toimintamuotoja itselleen relevanteiksi. Tässä täytyy kuitenkin ottaa huomioon se, että jos järjestön kattojärjestö tarjoaa esimerkiksi nettipalvelua, ei paikallisjärjestö välttämättä koe sitä omaksi toiminnokseen.

Suurin osa järjestöistä (87 %) ei pysty järjestämään toimintaa haluamassaan laajuudessa (kuvio 3).

Kuvio 3: Toiminnan vähyyden ongelmien syyt

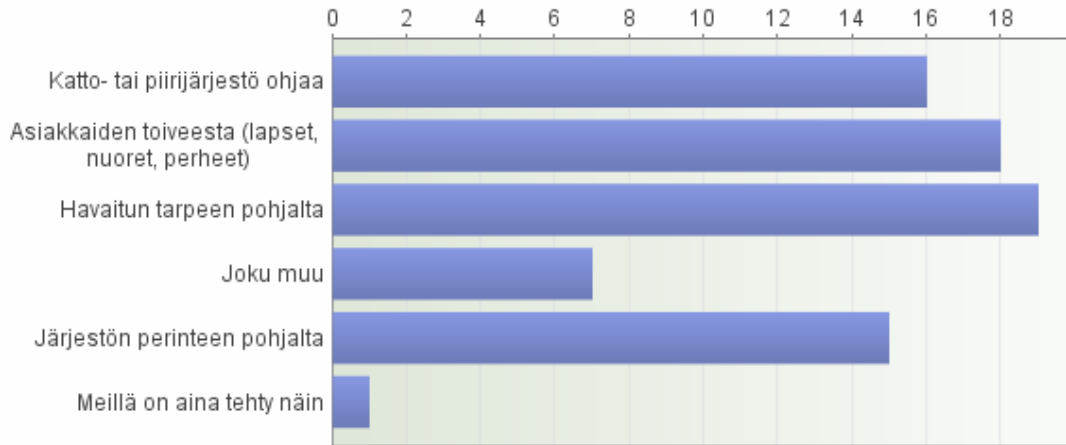


Syynä toimintojen vähyyteen on useimmiten ohjaajapula. Tärkeitä syitä ovat myös raha sekä osallistujapula. Yllättävää oli, että niinkin moni kuin 20 % järjestöistä ei kokenut ohjaajapulaa.

5.3 Toimintojen synty

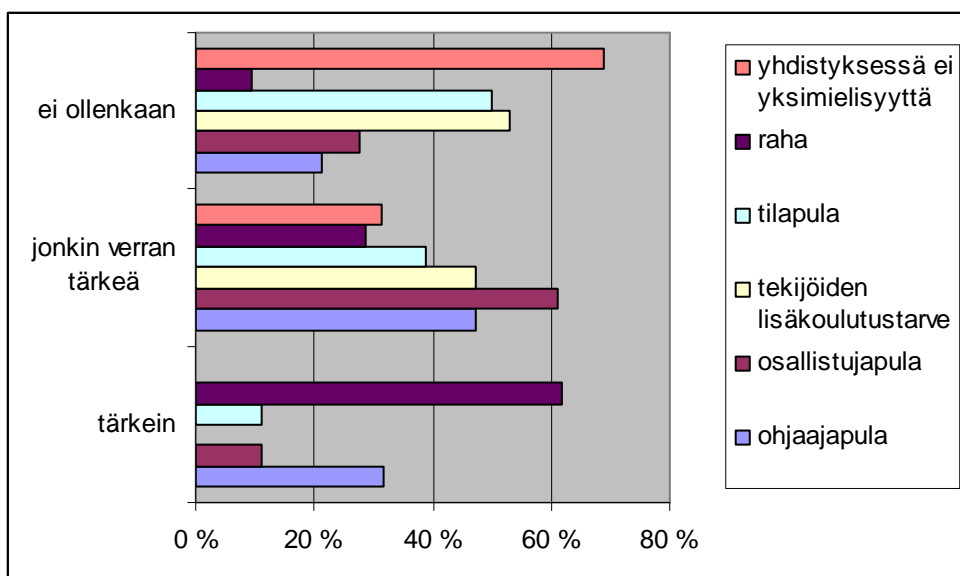
Toimintojen synnystä kertoo kuvio 4.

Kuvio 4: Toiminnan muodostumisen syyt



Järjestöistä suurin osa (61 %) koki että heidän toimintonsa ovat syntyneet havaitun tarpeen pohjalta. Melkein yhtä suuria syitä olivat asiakkaiden toive (58 %), katto- tai piirijärjestöltä tulevat ohjeistukset (51 %) sekä järjestön vankka perinne (48 %). Ilahduttavaa oli huomata, että järjestöistä vain 3 % teki niin kuin heidän järjestössään on aina toimittu. Myös jäsenistön ja vapaaehtoisten toimijoiden kiinnostukset sekä Joensuun Nuorisotoimi olivat vaikuttaneet järjestöjen nykyisiin toimintamuotoihin.

Kuvio 5: Muutoksen tekemisen esteet



Suurin osa kyselyyn vastanneista järjestöistä oli halukkaita muuttamaan nykyisiä toimintamuotojaan tai ottamaan toimintaansa kokonaan uusia toimintoja (kuvio 5). Jopa 36 % olisi valmis muuttamaan toimintojaan heti, ja 60 % sitten jos tarvetta siihen ilmenee. Vain yksi järjestö (3 %) haluaisi säilyttää nykytilanteen ennallaan. Tämä onkin hyvin ilahduttava tilanne, sillä järjestöjen täytyy mukautua kentän jatkuvaan muutokseen.

Suurimmaksi muutoksen esteeksi järjestöt kokivat rahan puutteen (61 %) sekä ohjaajapulaa (31 %). Yhdistyksessä olevan yksimielisyyden puutteen koki jonkin verran tärkeäksi esteeksi 31 % vastanneista. Jotkin järjestöt myös kaipaavat toimijoilleen lisää koulutusta toimintojen järjestämiseen. Tämä on aivan luonnollista, sillä osallistujajoukko on koko ajan monimuotoisempi ja toimintojen pitää pysyä kiinnostavana.

Mahdollisista tukimuodoista järjestöt kaipasivat eniten rahallista tukea (85 %). Järjestöt kaipasivat myös tiloja (40 %), ohjausta ja neuvontaa (29 %), koulutuksia (14 %) sekä yhteistyötä (2 järjestöä).

Taulukko 1: Uusien toimintojen järjestäminen

Uusien toimintojen järjestäminen	lukumäärä
Kerhon	9
Erityislasterien kerhon	2
Leirien	5
Kurssien tai työpajojen	8
Ohjaustapaamisten	3
Tukihenkilötoiminnan	3
Tapahtumien	11
Koulutuksien	9
Pienryhmätoiminnan	8
Vertaisryhmien	0
Auttava puhelin	0
Nettipalvelu (kysy-vastaa, chat)	2
Yhteensä:	60

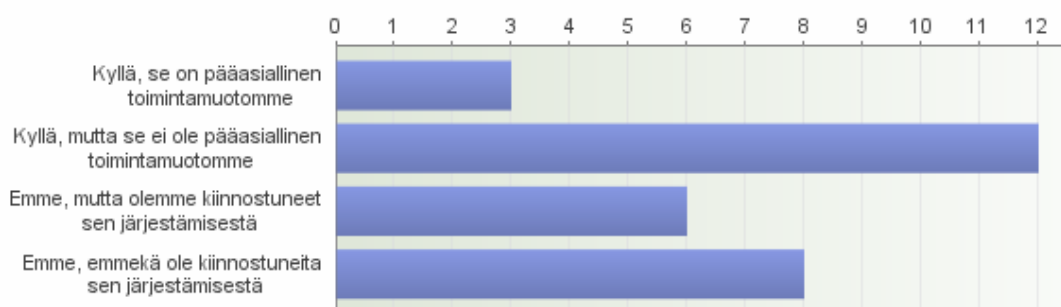
Järjestöt olivat selkeästi kiinnostuneita uuden toiminnan aloittamisesta (Taulukko 1). Positiivista oli se, että projektiluontoisten- ja viikkoluontoisten menetelmien osuus suunnitelluista uusista toiminnoista oli suurin piirtein yhtä suuri. Auttavan puhelimen tai vertaisryhmien aloittamista ei kuitenkaan yksikään järjestö ole suunnitellut aloittavansa. Tämä on harmillista, sillä kuten aiemmista tuloksista huomattiin, niin yksikään järjestö ei tällä hetkellä järjestä Auttavaa puhelinta.

Syynä siihen miksi jotkut järjestöt eivät olleet suunnitelleet uusien toimintojen aloittamista, järjestöt mainitsivat erityisesti resurssipulan ja vapaaehtoisten tekijöiden vapaa-ajan tarpeen.

5.4 Kiinnostus pienryhmätoimintaan

Pienryhmällä tarkoitettiin tässä kyselyssä tavoitteellista ryhmää, joka koostuu 3-6 samanikäisestä lapsesta.

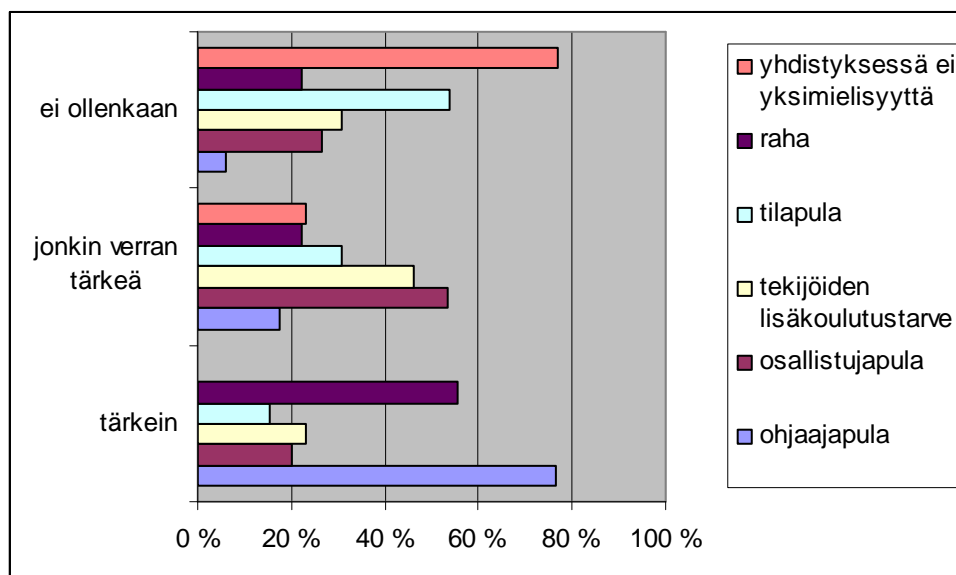
Kuvio 6: Pienryhmätoiminnan järjestäminen



Tällä hetkellä 10 % järjestöistä järjesti pienryhmätoimintaa pääasiallisena toimintamuotonaan ja 41 % järjesti sitä, mutta ei pääasiallisesti. Kuitenkin 20 % vastanneista ei vielä järjestänyt pienryhmätoimintaa, mutta oli kiinnostunut sen järjestämisestä. Yllättävää tässä oli se, että jopa 27 % vastanneista ei ole edes kiinnostunut pienryhmätoiminnan järjestämisestä. (Kuvio 6) Syy siihen, että niinkin suurta prosenttia vastanneista ei pienryhmätoiminnan järjestäminen kiinnostanut, saattaa olla siinä, että näiden järjestöjen pääasiallinen kohderyhmä oli usealla

järjestöllä 18–29 -vuotiaat. Myöskään näiden järjestöjen toimintakentällä ei välttämättä ole tarvetta pienryhmätoiminnalle.

Kuvio 7: Pienryhmätoiminnan järjestämisen esteet



Pienryhmätoiminnan aloittamisen tai lisäämisen suurimpana esteenä järjestöt kokivat ohjaajapulan 76 % sekä rahan puutteen 56 %. Useat järjestöt kaipasivat myös ohjaajilleen lisäkoulutusta asian puitteissa. He kokivat myös osallistujapulan vaikuttavan pienryhmätoiminnan lisäämiseen. (Kuvio 7) Ilahduttavaa oli se, että pienryhmätoiminnan järjestämisessä yksimielisyyden puute ei ollut vaikuttava tekijä. Yllättävää ei ollut, että suurimmat pienryhmätoiminnan lisäämisen tai aloittamisen esteet ovat samoja, kuin muun toiminnan kehittämiseen tarvittavat tukimuodot.

Kuten edellisestäkin voimme jo päätellä, niin pienryhmätoiminnan järjestämiseen suurin osa järjestöistä kaipasi Joensuun Nuorisotoimelta pääasiassa rahallista tukea (73 %) sekä tietoa muista mahdollisista rahoituskeinoista (47 %). Myös ohjausta ja neuvontaa (47 %) sekä koulutuksia (32 %) ja tiloja (37 %) kaivattiin. Näiden lisäksi Joensuun Nuorisotoimelta kaivattiin lisää tekijöitä sekä tietoa muiden järjestämästä toiminnasta. Tässäkin eniten kaivatut tukimuodot olivat pääasiassa samoja, kuin muun toiminnan kehittämiseen kaivatut tukimuodot.

6 POHDINTA

6.1 Tulosten arviointia

Joensuun Nuorisotoimella ei ollut aikaisemmin tehty kartoitusta järjestökentän toimintamenetelmistä eikä niihin päätyminen syistä. Olennaisesti kaivattiin tietoa järjestöjen jo järjestämästä pienryhmätoiminnasta Kerho Kaikille – hanketta varten. Nuorisotoimi toteutti kolme vuotta aikaisemmin kyselyn järjestöille, jossa painotettiin Joensuun Nuorisotoimen palveluiden tarpeellisuutta ja niiden tiedostamista. Tässä kyselyssä ei kartoitettu tarkemmin järjestöjen toimintaa. Näin ollen kaikki saatu aineisto oli uutta, ja tilaajalle tarpeellista. Yleisesti voidaan todeta että järjestöjen pääasialliset toimintamuodot olivat tunnettuja yleisiä toimintamuotoja. Myös uusien toimintojen järjestämisen ongelmat ja siihen kaivatut tukimuodot olivat pääasiassa oletusten mukaisia. Myös kiinnostus pienryhmätoiminnan järjestämiseen oli suurta.

Tutkimuksesta nähdään, että järjestöjen käyttämät toimintamenetelmät ovat hyvin yhteneväisiä sekä perinteisiä. Toimintamenetelmien kenttäkään ei ole kovin laaja. Annettujen vaihtoehtojen lisäksi järjestöt kertoivat menetelmikseen esimerkiksi seuraavia:

”erä-,luonto- ja seikkailupalvelut, katupäivystys / Etsivä nuorisotyö, lukupiirejä ja politiikkaa”

Tutkimuksen tuloksista voidaan päätellä, että monella järjestöllä toimintojen pohjalla on katto – tai piirijärjestön kehittämiä toimintoja. Nämä ovat saattaneet tulla jo vuosikymmeniä aikaisemmin, joten järjestön nykyiset toimijat eivät ehkä tiedosta tilanteen olevan näin. Tutkimuksesta voidaan havaita, että projektimuotoiset toiminnot ovat monella järjestöllä suurempi osa toimintaa kuin viikoittaiset toimintamuodot. Se, että 80 % järjestöistä ei pysty järjestämään toimintaa haluamassaan laajuudessa ei yllättänyt ketään. Tämä oli niin tilaajan kuin tutkimuksen tekijänkin oletuksena. Kuitenkin oma oletukseni, että useimmilla järjestöistä syynä tähän olisi ohjaajapula, ei pitänyt paikkaansa. Tämä oli positiivinen

yllätys. Tuloksista voidaan todeta myös, että suurin osa järjestöistä on valmiita muuttamaan nykyisiä toimintamuotojaan tai kehittämään kokonaan uutta toimintaa. Kuitenkin suurin osa järjestöistä oli valmis muutokseen ”jos tarvetta ilmenee”. Vaikka järjestöjen täytyy muuttua yhteiskunnassa vallitsevan tilanteen mukaan, niin muutosta ei saa tehdä vain muutoksen takia. Yksi vastaaja kiteytti tämän hyvin:

” Muutoksen pitää tulla tarpeesta ja oltava perusteltu.”

Toimintojen muuttamiseen sekä kehittämiseen eniten kaivattu tuki toi hyvin esille Joensuun Nuorisotoimen tarpeellisuuden järjestöille. Suuri osa järjestöistä kaipaa vain rahallista tukea, mutta ohjausta ja neuvontaa sekä koulutuksia kaivattiin myös. Suurin este toiminnan kehittämiseksi oli resurssipula ja erityisesti kaivattiin lisää tekijöitä. Näin myös uuden pienryhmätoiminnan järjestämisessä. Pienryhmätoiminnan aloittamiseen kaivattiin tekijöiden lisäksi koulutusta ja ohjausta. Tämä siksi, että koetaan pienryhmätoiminnan tarvitsevan hiukan erilaisia taitoja ja tietoja kuin muun toiminnan järjestämiseen. Toiminnan haasteellisuudesta huolimatta suurin osa järjestöistä oli kiinnostuneita järjestämään pienryhmätoimintaa. Tämä oli hyvin ilahduttava tieto, ja antaa hyvää potkua Joensuun Nuorisotoimen Kerho Kaikille – hankkeelle. Tutkimus vahvistaa olettamusta siitä, että pienryhmätoimintaa tarvitaan lisää. Kuitenkin toiset järjestöt kokevat että pienryhmätoiminnan aloittamisen esteenä on osallistujien puute. Järjestöt kertoivat kaipaavansa myös

”Tietoa muiden järjestämästä toiminnasta, jotta toiminta voisi kohdistua sinne, missä tarvetta eniten eikä tulisi päällekkäisyyksiä.”

Toivottavasti meneillään oleva hanke löytää näihin ongelmiin apua.

Tutkimuksesta havaitaan myös, että järjestöjen nykytilanne on ilahduttavan positiivinen. Suurin osa järjestöistä kokee että heillä menee hyvin tai paremmin kuin kaksi vuotta sitten. Vain kaksi järjestöä ilmoitti että heille menee huonosti ja neljä että menee huonommin kuin kaksi vuotta sitten. Järjestöt olivat myös hyvin positiivisia tulevaisuuden suhteen. Suurin osa uskoi että järjestöllä menee kahden vuoden päästä paremmin kuin nyt ja vain yksi uskoi tilanteen huonontuvan. Kolmen vuoden takaiseen järjestökyselyyn verraten tilanne on pysynyt samana. Tuolloinkin järjestöt

kokivat tilanteensa hyvänä, tai parempaa olevan tulossa. Järjestöt kokevat perustoimintansa pyörivän hyvin ja olemassa olevien jäsenten olevan aktiivisia, kun taas kolmen vuoden takaisessa kyselyssä järjestöt painottivat rahatilanteensa olevan kunnossa. Johtuneeko tämä ero sitten tällä hetkellä lamasta, vai kaivataanko nyt vain enemmän rahaa toimintaan? Avustusten määrissä ei kuitenkaan ole tapahtunut huomattavia muutoksia. Haasteissa järjestöt ovat edelleen samoilla linjoilla kuin kolme vuotta sitten. Resurssi-, osallistuja- ja tekijäpula on ilmeisesti järjestöillä ainainen ongelma. Tämä on mielenkiintoista, sillä kuitenkin 45 % nuorista ilmoittaa kuuluvansa johonkin järjestöön. Onko sitten niin, että järjestöt eivät anna nuorien pyörittää toimintaa, vai eivätkö nuoret siihen halua ryhtyä? Suuri osa järjestöistä painii juuri tuon ongelman kanssa; Kuinka saada nuoret innostumaan pitkäkestoisesta sitoutumisesta järjestössä?

6.2 Luotettavuuden arviointia

Tutkittava perusjoukko koostui järjestötyöntekijöistä sekä vapaaehtoisista, voidaan siis olettaa että juuri vapaaehtoisuuden takia tavoitettavuus oli vaikeaa. Kyselyjen lähettämisessä käytin Joensuun Nuorisotoimen sähköpostilistaa. Tämä oli hyvä keino välittää kysely. Virheen tein kuitenkin siinä, että oletin listan olevan ajantasainen. Monet ovat päätyneet listalle useita vuosia sitten, eivätkä ole enää välttämättä sen järjestön toiminnassa mukana, jonka kautta he ovat aikoinaan listalle liittyneet. Useat olivat myös osallisena useampaan järjestöön ja kokivat epävarmuutta siitä, minkä järjestön nimissä heidän täytyisi kyselyyn vastata. Jotkut listalla olijoista eivät kokeneet vastauksistaan olevan mitään hyötyä tai että he eivät olisi osanneet vastata kysymyksiin. Muutamia pyysinkin välittämään tietoa eteenpäin niille, jotka kyselyyn osaisivat vastata. Minun olisi kuitenkin pitänyt varmistaa järjestöjen yhteystiedot vielä uudelleen ja näin olla varmempi siitä, että kysely tavoittaa juuri oikeat tahot.

Kvantitatiivisen survey- tutkimuksen valitseminen oli kuitenkin oikea ratkaisu tätä perusjoukkoa ajatellen, mutta että kyselylomake olisi tavoittanut kaikki Joensuulaiset nuorten parissa toimivat järjestöt, olisi luultavasti pohjatyötä tarvittu enemmän.

6.3 Lopuksi

Nuorisolain mukaan nuorisotyön toteuttamisesta vastaavat kunnat yhdessä nuorisoyhdistysten sekä muiden nuorisotyötä tekevien järjestöjen kanssa.

”Kunnan nuorisotyöhön ja -politiikkaan kuuluvat nuorten kasvatuksellinen ohjaus, toimintatilat ja harrastusmahdollisuudet, tieto- ja neuvontapalvelut, nuorisoyhdistyksien ja muiden nuorisoryhmien tuki, liikunnallinen, kulttuurinen, kansainvälinen ja monikulttuurinen nuorisotoiminta, nuorten ympäristökasvatus sekä tarvittaessa nuorten työpajapalvelut tai muut paikallisiin olosuhteisiin ja tarpeisiin sopivat toimintamuodot.” (Nuorisolaki 2006, 3 luku).

Näitä tarpeisiin sopivia toimintamuotoja on monenlaisia, kuten tutkimuksestani on selvinnyt. Vaikka toimintamuotoja on loputtomiin, voidaan kuitenkin huomata, että pääasiassa käytettävät menetelmät ovat suurella osalla järjestöistä samanlaisia. Kuitenkin nykyaikana projektiluontoisten toimintojen kasvu on selkeästi nousussa, mikä johtuu osaltaan siitä, että nuorten kiinnostus pitkäjänteiseen vastuun ottamiseen on selkeästi vähentynyt. Nuoret myös kaihtavat byrokratiaa ja jättävät sen mielellään muille, mikä monissa järjestöissä tuon omat ongelmansa, sillä monesti toimintaa pyörittävät vain nuoret muutaman aikuisen tuella, ja nuo aikuiset ovat ilman sitä byrokratiaakin jo aivan ylityöllistettyjä.

Siitä huolimatta että järjestöillä on käytössään monia erilaisia toimintamenetelmiä jopa kolmannes asuinpaikkansa nuorista pitää omalla paikkakunnalla tarjottavaa toimintaa kiinnostamattomana. Tämä asettaa haasteen järjestöille, sillä monet järjestötoimijat kokevat kentällä olevan jopa ylitarjontaa. Onko ratkaisu siinä, että annettaisiin nuorten kokonaisuudessaan päättää mitä he haluaisivat tehdä? Omasta

kokemuksesta tiedän, että sekään ei onnistu. Nuoret kaipaavat kuitenkin ohjausta toimintaansa, mutta haluavat silti päästä toteuttamaan itseään.

Nuorten osallistuminen järjestötoimintaan on syrjäytymisen ehkäisyä parhaimmillaan. Nuoret saavat tuntee kuuluvansa johonkin ja saavat lisää sosiaalista pääomaa. Järjestöissä nuoret lisäävät omia taitojaan sekä omaa itsetuntemustaan. Suuri osa järjestötoiminnasta toteutetaan kerhoissa ja leireillä, joissa lapset ja nuoret kartuttavat erityisesti sosiaalisia taitojaan ja oppivat etsimään omia rajojaan. Kerhotoiminta on monesti pienryhmätoimintaa. Tämä vain sattuu unohtumaan toiminnan järjestäjiltä. Pienryhmätoimintaan liittyessä tärkeimpiä syitä ovat itsetunnon kohentuminen, päämäärän tai tavoitteiden edistäminen sekä johonkin kuulumisen tunne. Pienryhmät ovat siis erinomaisia syrjäytymisen ehkäisyn välineitä ja näin ollen yhä tärkeämpi osa nuorisotyötä. Positiivista onkin että monet järjestöt haluaisivat järjestää pienryhmätoimintaa. Heillä ei vain ole siihen tarvittava resursseja tai tietotaitoa. Tässä kohdassa kaupunkien nuorisotoimien onkin otettava pallo kiinni ja tehtävä asialle jotain.

Tämän tutkimuksen tuloksia voidaan hyödyntää Joensuun Nuorisotoimessa sekä sen kautta Joensuulaisten nuorisotyötä tekevien järjestöjen parissa. Käytännössä Joensuun Nuorisotoimi hyödyntää tuloksia nuorisotyö – kentän kehittämisessä, sekä erityisesti pienryhmätoiminnan kehittämisessä.

LÄHTEET

Heikkilä, Tarja 2001. Tilastollinen tutkimus. Helsinki: Edita.

Komonen Katja 2007. Työpajatoiminta nuorisotyön toimintamuotona. Teoksessa Hoikkala Tommi ja Sell Anna (toim.) Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto.

Lager Laura, Laihiala Kaisa ja Kontinen Tiina 2009. Vapaaehtoisuuden trendit kehitysjärjestöissä. Kotimaisen toimintaympäristön analyysi 2009. Helsinki: Kehitysyhteistyön palvelukeskus.

Muhonen Jyrki, Lallukka Kirsi ja Turtiainen Pekka 2009. Pienryhmätoiminta lasten ja nuorten ehkäisevän työn menetelmänä. Kurikka: YAD Youth Against Drugs.

Myllyniemi Sami 2008. Nuorisobarometri 2008, Mitä kuuluu? Helsinki: Yliopistopaino.

Myllyniemi Sami 2009. Aika vapaalla, Nuorten vapaa-aikatutkimus 2009. Helsinki: Yliopistopaino.

Niilo-Rämä Anu (toim.) 2008. Partionjohtajan käsikirja. Keuruu: Partio Scout.

Nuorisoavustusten jakoperusteet, Joensuun Kaupunki 2009.

Ojakoski Markus 2008. Jotta olisi jotain menetettävää. Teoksessa Myllyniemi Sami 2009. Aika vapaalla, Nuorten vapaa-aikatutkimus 2009. Helsinki: Yliopistopaino

Parviainen Immo. 2009. Nuorisotyötä tekevät järjestöt. Teoksessa Kimmo Aaltonen (toim.) 2009. Nuorisolakiopas. Tallinna: Tietosanoma.

Pennington Donald C. 2005. Pienryhmän sosiaalipsykologia. Helsinki: Tammer-Paino.

Viitala, Reijo 2007. Nuorisojärjestöt ja niiden muutos 2000-luvun Suomessa. Teoksessa Hoikkala Tommi ja Sell Anna (toim.) Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto.

Välivaara Christine 2004. Sijoitettu lapsi tunnepyörässä. Menetelmiä ja välineitä lapsilähtöiseen lastensuojeluun. Jyväskylä: Pesäpuu,

Elektroniset lähteet

Mannerheimin Lastensuojeluliitto 2010. Lasten harrastuskerhot. Viitattu 8.4.2010
<http://www.mll.fi/perheille/harrastuskerhot/>

Nuorisolaki 2006. Viitattu 17.2.2010
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060072>

Pesonen Esa 2010. Lasten ja nuorten tukihenkilötoiminta. Vantaan kaupunki. Viitattu 12.4.2010 http://www.vantaa.fi/i_perusdokumentti.asp?path=1;220;4720;4730;4953

Suomen Evankelis-Luterilainen kirkko 2010. Keskusteluapua. Viitattu 7.4.2010
<http://evl.fi/EVLfi.nsf/Documents/DC0158A5AD979807C225748000295138?OpenDocument&lang=FI>

Suomen Mielenterveysseura 2010. Ifotes-liiton kansainväliset toimintaperiaatteet. Viitattu 7.4.2010. http://www.mielenterveysseura.fi/sos-kriisikeskus/valtakunnallinen_kriisipuhelin/ifotes-toimintaperiaatteet/

Suomen 4-H Liitto 2010. Koulutukset. Viitattu 7.4.2010. http://www.4h.fi/4h-jarjesto/toiminnan_painopisteet/koulutukset/

Vapaaehtoisen puhelin- ja verkkoauttamisen eettisten periaatteiden neuvottelukunta 2010. Mikä on PuhEet? Viitattu 7.4.2010 <http://www.puheet.net/>

LIITTEET

LIITE 1

1. Kyselylomake

Joensuulaisten nuorisojärjestöjen toimintamenetelmät

JÄRJESTÖN TIEDOT

1. Mille ikäryhmälle toimintaa tarjotaan pääsääntöisesti?

- 0-6
- 7-12
- 13-17
- 18-29

2) Onko järjestöllänne palkattuja työntekijöitä?

- 1-3 työntekijää
- 3-5 työntekijää
- Yli 5 työntekijää
- Vain vapaaehtoisia toimijoita

3) Järjestönne nimi, jos haluatte sen ilmaista

TOIMINTAMENETELMÄT

4) Millaisia toimintamenetelmiä järjestöllänne on?

- Kerhoja
- Erityislasten kerhoja
- Pienryhmätoimintaa
- Leirejä
- Kurseja tai työpajoja
- Koulutuksia
- Ohjaus- ja neuvontapalveluita

- Ohjaustapaamisia
- Tukihenkilötoimintaa
- Vertaisryhmiä
- Auttava puhelin
- Nettipalvelu
- Tapahtumien järjestäminen
- Muuta, mitä:

5) Kuinka usein toimintaa järjestetään?

	Useammin kuin 2 kertaa viikossa	1-2 kertaa viikossa	kerran viikossa	kerran kuussa	2-5 kertaa vuode ssa	harve mmin	Ei koskaan
Koulutuksia							
Ohjaus- ja neuvontapalveluita							
Ohjaustapaamisia							
Tukihenkilötoimintaa							
Kerhoja							
Eriyislasten kerhoja							
Pienryhmätoimintaa							
Leirejä							
Kursseja tai työpajoja							
Vertaisryhmiä							
Auttava puhelin							
Nettipalvelu							
Tapahtumien järjestäminen							
Muuta, mitä:							

6) Pystytekö järjestämään toimintaa toivomassanne laajuudessa?

__ Kyllä __ Ei

7) Jos ette, niin mikä estää?

Valitkaa jokaiseen kohtaan sopiva tärkeysaste.

	Tärkein syy	Jonkin verran tärkeä	Ei ollenkaan tärkeä
Ohjaajapula			
Osallistujapula			
Tekijöiden lisäkoulutustarve			
Tilapula			
Raha			

8) Kuinka paljon henkilöitä toimintoihinne osallistuu vuodessa?

Lukujen ei tarvitse olla tarkkoja, arvioi noin – luvut

Kerhoihin _____
 Erityislusten kerhoihin _____
 Pienryhmätoimintaan _____
 Leireille _____
 Kurseille tai työpajoihin _____
 Koulutuksiin _____
 Ohjaus- ja neuvontapalveluihin _____
 Tapahtumiin _____
 Muihin _____

KUINKA OLETTE PÄÄTYNEET OLEMASSA OLEVIIN TOIMINTAMENETELMIIN?

9) Miten toimintamuotonne ovat muotoutuneet nykyisenlaisiksi?

Voitte valita useamman vaihtoehdon.

__ Katto- tai piirijärjestö ohjaa
 __ Asiakkaiden toiveesta (lapset, nuoret, perheet)
 __ Havaitun tarpeen pohjalta

- Järjestön perinteen pohjalta
 Meillä on aina tehty näin
 Joku muu

10) Oletteko suunnitelleet / haluaisitteko ottaa käyttöön uusia toimintamuotoja tai muuttaa / vaihtaa nykyisiä toimintamuotoja?

- Kyllä Ei Mahdollisesti jos tarvetta ilmenee

11) Jos kyllä, niin mikä teitä estää tekemästä muutosta?

Valitkaa jokaiseen kohtaan sopiva tärkeysaste.

	Tärkein syy	Jonkin verran tärkeä	Ei ollenkaan tärkeä
Ohjaajapula			
Osallistujapula			
Tekijöiden lisäkoulutustarve			
Tilapula			
Raha			
Yhdistyksessä ei ole yksimielisyyttä asiasta			

12) Mitä tukea / apua toivoisitte nuorisotoimelta haluamanne uuden toiminnon aloittamiseen?

Voitte valita useamman vaihtoehdon.

- Rahallista apua
 Koulutuksia
 Tiloja
 Ohjausta ja neuvontaa
 Muuta, mitä?:

13) Oletteko suunnitelleet jonkun uuden toiminnon aloittamista?

	Kyllä	Ei
Kerhoja		

Erityislasten kerhoja		
Pienryhmätoimintaa		
Leirejä		
Kursseja tai työpajoja		
Koulutuksia		
Ohjaustapaamisia		
Tukihenkilötoimintaa		
Vertaisryhmiä		
Auttava puhelin		
Nettipalvelu (kysy-vastaa, chat)		
Tapahtumien		

14) Jos ette, niin miksi ei?

PIENRYHMÄTOIMINTA

Pienryhmällä tässä tarkoitetaan tavoitteellista ryhmää, joka koostuu 3-6 samanikäisestä lapsesta.

15) Järjestättekö pienryhmätoimintaa?

- Kyllä, se on pääasiallinen toimintamuotomme
 Kyllä, mutta se ei ole pääasiallinen toimintamuotomme
 Emme, mutta olemme kiinnostuneet sen järjestämisestä
 Emme, emmekä ole kiinnostuneita sen järjestämisestä

16) Mikäli haluaisitte aloittaa tai lisätä pienryhmätoimintaa, minkä asioiden koette olevan esteenä?

Valitkaa jokaiseen kohtaan

	Tärkein syy	Jonkin verran tärkeä	Ei ollenkaan tärkeä
Ohjaajapula			
Osallistujapula			
Tekijöiden lisäkoulutustarve			
Tilapula			
Raha			

Yhdistyksessä ei ole yksimielisyyttä asiasta			
--	--	--	--

17) Mikäli haluaisitte aloittaa tai lisätä pienryhmätoimintaa, niin mitä apua toivoisitte nuorisotoimelta?

- Taloudellista apua
- Tietoa muista rahoitusvaihtoehdoista
- Koulutuksia
- Tiloja
- Ohjausta ja neuvontaa
- Muuta, mitä?:

JÄRJESTÖN NYKYTILANNE

18) Mikä on järjestönne tämänhetkinen tilanne?

- Järjestölläni menee hyvin
- Järjestölläni menee huonosti
- Järjestölläni menee paremmin kuin kaksi vuotta sitten
- Järjestölläni menee huonommin kuin kaksi vuotta sitten
- Uskon että kahden vuoden päästä järjestölläni menee paremmin kuin nyt
- Uskon että kahden vuoden päästä järjestölläni menee huonommin kuin nyt

19) Mikä / mitkä asiat menevät tällä hetkellä järjestöllänne erittäin hyvin?

20) Mitkä ovat tällä hetkellä järjestönne suurimmat haasteet?

LIITE 2

2. Kyselyn saatekirje

Hei!

Tutkin Opinnäytetyönäni Joensuulaisten nuorisojärjestöjen ja nuorten parissa toimivien järjestöjen toimintamenetelmiä sekä sitä kuinka järjestöt ovat juuri näihin toimintamenetelmiin päätyneet. Samalla selvitän myös järjestöjen kiinnostusta pienryhmätoimintaan, sekä myös tietoja järjestöjen nykytilasta. Tutkimuksen tuloksia käytetään järjestötoiminnan ja nuorisotoimen järjestö- / nuorisopalveluiden kehittämiseen Joensuun alueella. Jokainen vastaus on erittäin tärkeä!

Kyselyn tiedot jäävät opinnäytteeni lisäksi vain Joensuun nuorisotoimen käyttöön.

Kyselyn vastaamiseen menee aikaa noin 10 minuuttia.
Vastausaikaa kyselyyn on 7.3.2010 asti.

Vastauksistanne etukäteen kiittäen;

Jaana Hakulinen
jaana.hakulinen@humak.edu
Humanistinen Ammattikorkeakoulu

Maikki Rouvinen
maikki.rouvinen@jns.fi
Nuorisosihteeri
Joensuun Nuorisotoimi